

van alle telgegevens sterk toe. Tot op heden is dit invoerwerk door mensen van de Werkgroep uitgevoerd (onlangs hebben we hiervoor nog versterking gekregen in de persoon van Frans Haagendoorn).

Alle ingevoerde gegevens gaan per schijfje naar het CBS. Om het invoerwerk makkelijker en gegevensuitwisseling met het CBS eenvoudiger te maken wordt door het CBS een invoerprogrammaatje geschreven vergelijkbaar met het programma dat door

SOVON wordt gebruikt. Het programma voert al tijdens het intikken controles uit op mogelijke fouten of sterk afwijkende waarnemingen. Bovendien kunnen de ingevoerde gegevens op verschillende manieren worden gepresenteerd.

Verwacht wordt dat het deze winter/voorjaar klaar is. Het programma zal ook beschikbaar zijn voor geïnteresseerde waarnemers. Het is eenvoudig te bedienen voor ieder die over een DOS computer beschikt. We houden u op de hoogte.

BERICHT VAN HET CENTRAAL BUREAU VOOR DE STATISTIEK

Arco van Strien en Ben Daemen

Is de natuur op sterven na dood in Nederland, of valt de achteruitgang wel mee?

Daarover lopen de meningen in de samenleving uiteen. Voor een gefundeerd oordeel daarover zijn betrouwbare cijfers nodig over de veranderingen in de natuur. Het Centraal Bureau voor de Statistiek draagt aan die cijfers bij in de vorm van een aantal milieustatistieken, behalve over natuur betreffen de milieustatistieken ook cijfers over luchtverontreiniging, afval, bestrijdingsmiddelen, mest etc. Bij de natuurstatistieken is de aandacht verschoven van Aantalsprojecten naar meetnetten. Al sinds 1978 loopt er een meetnet aan wintervogels. Daarna zijn ook meetnetten aan broedvogels, dagvlinders gestart en wordt gewerkt aan een florameetnet en zoogdierenmeetnet. Sinds enige tijd werkt het CBS ook mee aan het meetnet voor reptielen (en amfibieën?). Alles bijeengenomen is er dan een stelsel meetnetten waarmee een behoorlijk beeld te krijgen moet zijn van de veranderingen in de Nederlandse natuur.

Bij elk meetnet gaat het CBS een samenwerkingsverband aan met een organisatie van vrijwilligers (PGO). Bij het reptielen meetnet is de partner de RAVON werkgroep monitoring. Behalve financiële steun, neemt het CBS daarbij de verwerking en analyse van gegevens op zich, de verzending van de formulieren, de programmatuur die nodig is voor het invoeren van gegevens en dergelijke. De RAVON werkgroep monitoring coördineert het veldwerk en heeft een voortrekkersrol bij de interpretatie van de resultaten.

Het CBS let ook sterk op de methodische kant van de zaak en bemoeit zich dus met de opzet van het meetnet. De reden daarvan is dat betrouwbare cijfers over landelijke ontwikkelingen minder gemakkelijk zijn te

verkrijgen dan vaak wordt gedacht. Een probleem is bijvoorbeeld dat waarnemers een zekere voorkeur hebben om de meer interessante biotopen en locaties te gaan monitoren. Dat kan leiden tot een te rooskleurig beeld van de ontwikkelingen in de natuur als dat vooral de beter beschermde gebieden zijn. Ook moet worden voorkomen dat het ene jaar weinig tijd in het waarnemen van een lokatie wordt gestoken en het volgende jaar veel meer. Dat kan tot vertekende resultaten leiden of tot meer ruis in de tellingen. Zo zijn er nog een aantal problemen te noemen die zoveel mogelijk door het maken van goede richtlijnen moeten worden voorkomen.

Een interessante ontwikkeling is dat de PGO-meetnetten meer dan vroeger een rol zouden kunnen gaan spelen bij de evaluatie van het natuurbeleid. Er staat een terrestrisch meetnet op stapel, waarbij de PGO-meetnetten aan kunnen sluiten. Die gedachten komen met name bij het IKC (Informatie en Kenniscentrum, Ministerie LNV) en het RIVM (Rijksinstituut voor Milieuonderzoek) vandaan, twee belangrijke gebruikers van de gegevens. Het CBS sluit zich bij die gedachten aan, omdat de verzamelde gegevens dan nog meer nut krijgen. Momenteel wordt nog volop gediscussieerd over wat dat precies gaat betekenen voor de meetnetten. Het kan bijvoorbeeld inhouden dat er een verdere afstemming tussen de verschillende meetnetten wordt nagestreefd en ook dat speciaal lokaties moeten worden bijgezoekt om de effecten van bepaalde maatregelen te kunnen volgen. Dat zou een verzwarende van de taak van PGO's en vrijwilligers met zich mee kunnen brengen en er moet dus worden bekeken wat mogelijk is.

